

Handläggare

Agneta Resin

Förändringsledare

Vård- och omsorgsförvaltningen

Svar på remiss av klimatstrategi 2030 för Enköpings kommun

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att:

1. anta svar, daterat 31 juli 2025, som svar på remiss "klimatstrategi 2030 för Enköpings kommun".

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har fått förslag till Klimatstrategi 2027–2030. Dokumentet är ute på bred remiss både internt inom kommunkoncernen men också hos näringsidkare inom kommunen och hos externa intressenter såsom grannkommuner, föreningar och myndigheter. Svaren förväntas vara inkomna till kommunstyrelsen senast 2025-09-30. Syftet med remissen är att säkerställa en politisk förankring och att bredda underlaget inför slutligt beslut.

Strategin syftar till att påskynda kommunens omställning mot klimatneutralitet genom att identifiera, förankra och genomföra de mest prioriterade och verkningsfulla åtgärderna. Strategin bygger på nationella och lokala data som analyserats. En nulägesanalys visar att det framförallt är områden inom transport, energi och avfall som behöver åtgärdas. Dessa områden är inget som kommunen själv råder över utan här krävs samverkan med andra, varav behovet av att ha med andra intressenter i remissen. Ett exempel är området med transporter. Om man enbart tittar på det område som kommunen råder över så kommer 11 % av koldioxidutsläppen från

kommunens verksamheter. Om man istället jämförelsevis tittar på utsläpp inom vårt geografiska område så förändras siffran kraftigt, då står transporterna för 70 % av koldioxidutsläppen.

Utmaningen med omställningen är att hela näringslivets ekosystem behöver röra sig i samma riktning för att nå målen. Kommunens ansvar är att vara motor i arbetet.

Klimatstrategin utgår ifrån politiska beslut och frivilliga åtaganden som redan har fattats i Enköpings kommun. Strategins uppgift är att tydliggöra hur målen ska omsättas i vardagen för kommunens förvaltningar, bolag och samarbetspartners.

De så kallade "mjuka nämnderna", såsom utbildning, kultur, idrott, vård och omsorg, omfattas inte direkt i strategin eftersom dessa områden har ett annat uppdrag och styrlogik, samt i nuläget en mer begränsad direkt påverkan på kommunens samlade utsläpp, har de inte prioriterats i denna första strategiska fas. Alla förvaltningar omfattas dock i strategin genom gemensamma insatser såsom hur vi väljer att transportera oss och genom energibesparande åtgärder, exempelvis informationsinsatser riktade till medarbetare. Framtida satsningar inom beteendeförändring, konsumtionsmönster och kompetensutveckling berör alla förvaltningar och är centrala områden som kommer att utforskas vidare i kommande utvecklingsfaser, bland annat genom riktade insatser kopplade till social innovation och ett mer hållbart vardagsbeteende.

De åtgärder som även föreslås omfatta vård- och omsorgsnämnden är följande:

- Ställa krav på fossilfria transporter i upphandling.
- Stärka kompetensen i klimat- och miljökrav vid upphandling
- Ställa krav på grundläggande klimat- och hållbarhetskompetens vid rekrytering av nyckelpersoner – exempelvis chefer, strateger, projektledare och andra roller med ansvar för styrning eller utveckling. Syftet är att säkerställa att ledande funktioner har förståelse för klimatutmaningar, kommunens mål och hur hållbarhetsfrågor integreras i verksamheten.

I strategi finns också en plan för hur uppföljning och utvärdering ska ske. Där föreslås att den strategiska handlingsplanen ska följas upp årligen som en integrerad del av kommunens ordinarie styr- och uppföljningsprocess. Uppföljningen ska kopplas till verksamhetsplanering, budgetunderlag och nämndernas resultatdialoger. Utöver den löpande uppföljningen planeras en

strategisk utvärdering vartannat år. Den syftar till att ge en samlad bild av vad som fungerar, vilka hinder som uppstått och vad kommunen kan lära inför nästa steg. Resultatet ska användas för att justera strategi, arbetssätt och prioriteringar vid behov.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vård- och omsorgsförvaltningen ställer sig bakom förslaget till klimatstrategin. Utan tvekan är det ett område som berör alla men som så hänsynsfullt beskrivs är det inte vård- och omsorgsnämnden som är huvudaktörer i de åtgärder som krävs. Många av de åtgärder som föreslås kommer också bidra till de utmaningar som nämnden har, exempelvis att minska transporter mellan kunder för att nyttja personalen i det direkta kundmötet. Där är digitalisering ett mycket viktigt område för utveckling. Digitalisering kan i vissa fall ersätta fysiska möten med kund och digitalisering hjälper oss också att planera och strukturera arbetet effektivare.

När det gäller upphandlingar så är det självfallet så att förvaltningen kommer att arbeta efter de krav som finns vad gäller klimat och miljö. Men det finns stora behov av mer utbildning och stöd. Förvaltningen har på olika sätt uppmärksammat behov av mer stöd i upphandlingsarbetet. Medarbetare i förvaltningen kan och ska självklart bistå med kompetens i vård och omsorgsfrågor men har behov av stöd när det gäller lagar, regler och metoder när det gäller upphandlingar och inköp.

Förslaget att det ska finnas ett skullkrav på grundläggande klimat- och hållbarhetskompetens vid rekrytering av nyckelpersoner behöver bearbetas mer. Förvaltningen har redan i dag i bland svårt att hitta kompetens för att klara grunduppdraget. Ett eventuellt krav behöver därför noggrant diskuteras vid varje rekrytering av dessa specialfunktioner så att proportionerna är rätt i förhållande vad grunduppdraget består av.

Nämndens uppdrag är att beakta strategin i sina mål och planer och att följa upp hur arbetet fortskrider. Förvaltningen vill här skicka med att det är angeläget att de uppföljningar och utvärderingar som föreslås, görs anpassade efter det begränsade uppdrag som nämnden förväntas ha i strategins åtgärder.

Vård- och omsorgsnämnden har i dag mycket omfattande uppföljningar och utvärderingar kopplade till kvalitetsledningssystem och annat avseende grunduppdraget.

Med beaktande av dessa synpunkter är förvaltningens bedömning att klimatstrategin utgör ett omfattande och tydligt underlag över nuläge, framtid och behov samt vilka åtgärder och ansvar som kopplas till detta.

Beslutsunderlag

Följande handlingar har legat till grund för beslutet:

- Tjänsteskrivelse, 2025-07-31
- Protokollsutdrag, kommunstyrelsen 2025-06-10, 157 §,
- Remissmissiv, 2025-05-16
- Remissutgåva, Klimatstrategi 2030, 2025-05-12
- Bilaga 1, "Handlingsplan med åtgärder fördelade på nämnd/styrelse", 2025-05-12
- Bilaga 2, "Koldioxidbudget och nulägesanalys, Klimatneutrala Enköping", 2025-04-28
- Bilaga 3, "Läsanvisning till koldioxidbudget, nulägesanalys (KS 2025/148) och Klimatstrategi 2025 (KS 2025/147)"

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Mikael Gustavsson Roxell, förvaltningschef

Sändlista

Beslutet skickas till:

- Kommunstyrelsen, för åtgärd